

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
मंगळवार, दिनांक १८ जून, २०१९
(दुपारी १२-०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे.

दोन : शोक प्रस्ताव :-

"श्री. विलासराव भाऊसाहेब शिंदे, माजी वि.प.स. यांच्या दुःखद
निधनाबद्दल शोक प्रस्ताव"

तीन : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे -

(१) मुख्यमंत्री : महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा हक्क आयोग यांचा सन
२०१७-२०१८ या वर्षाचा पहिला वार्षिक अहवाल

(२) संसदीय कार्य मंत्री : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी
विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये
संसदीय कार्य विभागाचे सन २०१७-२०१८ या
आर्थिक वर्षाचे वैधानिक विकास मंडळनिहाय
अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य भागासह)
विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतील.

(३) सहकार मंत्री : विदर्भ, मराठवाडा आणि उर्वरित महाराष्ट्र यासाठी
विकासमंडळे आदेश, २०११ मधील खंड ८ अन्वये
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाचे सन २०१७-
२०१८ या आर्थिक वर्षाचे वैधानिक विकास
मंडळनिहाय अनिवार्य प्रत्यक्ष खर्चाचे (अविभाज्य
भागासह) व कार्यक्रमांतर्गत मंजूर नियतव्यय व प्रत्यक्ष
खर्चाचे विवरणपत्र सभागृहासमोर ठेवतील.

चार : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

पाच : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास).

सहा : शासकीय विधेयके —

विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) महसूल मंत्री.	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता
तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप,
वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स.	(८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.
(९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.	(१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर,
वि.प.स.

(२) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री. धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) महसूल मंत्री.	(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता
तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.	(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स.	(६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप,

वि.प.स.

(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) डॉ.नीलम गोन्हे, वि.प.स.

(९) अॅड.अनिल परब, वि.प.स. (१०) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर,
वि.प.स.

सात : श्री. सुरेश धस, डॉ.(श्रीमती) निलम गोन्हे, सर्वश्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर, पृथ्वीराज देशमुख, गोपीकिसन बाजोरिया, सुजितसिंह ठाकुर, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री. निलय नाईक, नरेंद्र दराडे, सर्वश्री. रामदास आंबटकर, विप्लव बाजोरिया, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री. रविंद्र फाटक, गिरीशचंद्र व्यास, अरुणभाऊ अडसड, रामराव पाटील, चंदूभाई पटेल, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री. प्रविण पोटे-पाटील, नागोराव गाणार, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीतील पर्जन्याची तूट, उपलब्ध असलेल्या भूजलाची कमतरता, दूरसंवेदन विषयक निकष, वनस्पती निर्देशांक, मृदू आर्द्रता, पेरणी खालील क्षेत्र व पिकांची स्थिती या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करून या घटकांनी प्रभावित झालेल्या तालुक्यांपैकी १५१ तालुक्यांमधील १७,९८५ गावांमध्ये गंभीर/मध्यम स्वरूपाचा दुष्काळ शासनाने दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजीपासून घोषित केला असणे, त्यानंतरच्या कालावधीत १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यांमधील ज्या महसुली मंडळामध्ये सरासरी पर्जन्याच्या ७० टक्के पेक्षा कमी व एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झाले आहे अशा एकूण २६८ महसूली मंडळांतील ५,०९० गावांमध्ये शासनाने दुष्काळ घोषित केला असणे तसेच, ९३१ गावांमध्ये दुष्काळ सदृश परिस्थिती जाहीर केली असणे, अशारीतीने राज्यातील एकूण ४१ हजार गावांपैकी तब्बल २९ हजार गावांमध्ये दुष्काळ असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील दुष्काळाचा सामना करण्यासाठी राज्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रीमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात येणे, प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयात टंचाई नियंत्रण व समन्वयासाठी स्वतंत्र कक्ष स्थापण्यात आला असणे, राज्यातील मोठे, मध्यम व लघु पाटबंधारे प्रकल्पाच्या जलाशयातील पाणीसाठा सन २०१८ च्या तुलनेत निम्मा किंवा त्याहूनही कमी असल्याची बाब निदर्शनास येणे, दुष्काळ घोषित केलेल्या किंवा दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित केलेल्या गावांतील शेतकऱ्यांना शासनाकडून जमिन महसूलात सूट, सहकारी संस्थांच्या कर्जाचे

पुनर्गठण, मोठया प्रमाणावर शेतकऱ्यांना पिक कर्जमाफी देण्यात येणे, शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती, कृषीपंपाच्या चालू विज बिलात ३३.५ टक्के सुट देऊन अंदाजे रुपये ६७३.४१ कोटीची सवलत देण्यात आली असल्याचे निदर्शनास येणे तसेच, शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी, रोहयो अंतर्गत कामांच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता, आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकरचा वापर, टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची विज जोडणी खंडीत न करणे, विज थकबाकी न भरल्याने बंद करण्यात आलेल्या ३,३२० पाणीपुरवठा योजना पुन्हा सुरु करण्यात येणे, इ. धोरणात्मक निर्णय करून दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना या-ना-त्या माध्यमातून मदत करण्याचा शासनाचा प्रयत्न, राज्यात १,२६४ ठिकाणी चारा छावण्या सुरु करण्यात येणे व त्यात सुमारे १० ते ११ लाख जनावरे असणे, चारा छावण्यांसाठी औरंगाबाद विभागीय आयुक्तांना १११ कोटी, पुणे विभागीय आयुक्तांना ४ कोटी व नाशिक विभागीय आयुक्तांना ४७ कोटींचा निधी वितरित करण्यात आला असल्याची बाब निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांच्या ठिकाणी तात्पुरती स्वच्छतागृहे उभारण्यात येणे, चारा पिकाच्या लागवडीसाठी शेतकऱ्यांना २५ हजार क्विंटल बियाणांचे वितरण करण्यात येणे व त्यातून ५८ हजार हेक्टर क्षेत्रावर चारा पिकाची लागवड करण्यात आल्याने एकूण ३० लाख मेट्रिक टन चान्याचे उत्पादन झाले असणे, दिनांक १५ मे, २०१९ पासून चारा छावणीतील जनावरांच्या अनुदान दरामध्ये वाढ करून मोठ्या जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये १००/- व लहान जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये ५०/- हा वाढीव दर लागू केला असणे, चारा छावणीत दाखल झालेल्या जनावरांच्या उपस्थितीसाठी आठवड्यातून स्कॅनिंग करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असणे, टँकर मंजुरीचे अधिकार उपजिल्हाधिकारी यांना व चारा छावणी मंजूर करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आले असून मागणी होताच ताबडतोब टँकर व चारा छावणी मंजूर करण्यात येत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, सद्यःस्थितीत २८,५२४ गावांमध्ये दुष्काळ/दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित करण्यात आली असणे व त्याअनुषंगाने १७,९८५ गावांना दुष्काळी अनुदान वाटप करण्यात आले असणे व उर्वरित १०,५३९ गावांना वर उल्लेखित इतर ८ सुविधा लागू करण्यात आल्या असल्याचे निदर्शनास येणे, दुष्काळबाधित शेतकऱ्यांना कृषी विषयक मदत वाटप करण्यासाठी केंद्र शासनाकडून रुपये ४,७१४ कोटी रुपयांची मदत मंजूर करण्यात आली असणे,

राज्यातील एकूण ६८,३०,८६५ शेतकऱ्यांना रुपये ४,५०८ कोटी रकमेच्या मदतीचे वाटप करण्यात आले असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील शेतकऱ्यांची थकित विद्युत देयके असल्याने बंद असलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची विद्युत जोडणी पुर्ववत करण्याकरिता शासनाकडून विद्युत देयके अदा करण्यात येणे व त्यापोटी मार्च, २०१९ अखेरपर्यंत रुपये १३२.३० कोटी इतका निधी खर्च झाला असणे, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत राज्यात दिनांक ११ मे, २०१९ रोजी संपलेल्या आठवडयामध्ये एकूण ३६,६६० कामे चालू असून त्यावर ३,४०,९५२ इतकी मजूरांची उपस्थिती असल्याचे निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांमधील पशुधनाची नोंदणी करून पशुधनाच्या संख्येची दैनंदिन नोंद ठेवण्यासाठी ॲन्ड्राईड मोबाईलवर आधारित प्रणालीचा वापर अनिवार्य करण्याचा निर्णय शासनाकडून घेण्यात येणे व शौर्य टेक्नोसॉफ्ट प्रा.लि. या संस्थेने तयार केलेली प्रणाली विनाशुल्क उपलब्ध करून देण्यात येणे, या संस्थेमार्फत सदर प्रणालीचा वापर करण्याबाबतचे एक दिवसीय प्रशिक्षण चारा छावणी चालकांचे पर्यवेक्षक/कर्मचारी तसेच महसूल विभागातील कर्मचारी यांना जिल्हास्तरावर उपलब्ध करून देण्यात येणे, चारा छावण्यांमध्ये दाखल होणाऱ्या पशुधनांची रोगप्रतिकारक शक्ती व उत्पादन क्षमता कायम राहण्याकरिता त्यांना देण्यात येणाऱ्या हिरवा चारा, ऊसाचे वाडे, ऊस इ. खाद्याच्या प्रमाणात वाढ करून मोठ्या जनावरांकरिता १८ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे व लहान जनावरांकरिता ९ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे खाद्याचे प्रमाण सुधारित करण्यात आले असणे, राज्यात प्रथमच शेळ्या-मेंढ्यांसाठी छावणी सुरू करण्याचा तसेच राज्यातील दुष्काळी भागात सुरू असलेल्या चारा छावण्यांमधील जनावरांसाठी टँकरने पाणी देण्याचा निर्णय मंत्रीमंडळ उपसमितीने दिनांक ३० मे, २०१९ वा त्यासुमारास घेतला असणे, सद्यःस्थितीत राज्यात ६,२०९ टँकरच्या माध्यमातून ४,९२० गावे आणि १०,५०६ पाड्यांवर पाणी पुरवठा केला जात असणे, राज्यात पिक विम्याच्या भरपाईपोटी आतापर्यंत ३४ लाख शेतकऱ्यांना २२ कोटी रुपयांचे वाटप करण्यात आले असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मागील ४ वर्षात ४ कोटी ७२ लाख शेतकऱ्यांना १४,७७३ कोटी रुपये इतकी भरीव नुकसान भरपाई दिली असल्याचे निदर्शनास येणे, कापूस व धान पिकांवरील किडीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेशिवाय ३,३३६ कोटी रुपयांची भरपाई शासनाकडून दिली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, पालकमंत्री व

जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली जवळपास सर्व जिल्ह्यांमध्ये आढावा बैठकांचे आयोजन करून दुष्काळ नियंत्रणाचे कार्य युध्द पातळीवर सुरु असणे, जिल्हा, उपविभाग व तालुका स्तरावर क्षेत्रीय कर्मचारी प्रशिक्षणांचे व पेरणीपूर्व मशागती व तयारीबाबत विविध पिकांच्या शेतीशाळांचे आयोजन करण्यात येणे, दिनांक २४ मे ते ८ जून, २०१९ या कालावधीत उन्नत शेती, समृद्ध शेतकरी अभियान राबविण्यात येणे, कृत्रिम पाऊस निर्माण करण्याच्या दृष्टीने होत असलेला प्रयत्न, तूर्तास पेरणी न करण्याबाबत आतापर्यंत जवळपास एक लाखाच्या वर शेतकऱ्यांना एसएमएसद्वारे सूचना करून बियाणे वाया जाऊ नये म्हणून खबरदारी घेण्यात येऊन खरीपाचे नियोजन करण्याचा प्रयत्न इ. दुष्काळ निवारणार्थ शासनाकडून गांभीर्याने करण्यात आलेल्या उपरोक्त उपाययोजना व कार्यवाही विचारात घेऊन त्याअनुषंगाने करावयाची कार्यवाही."

- मध्यंतर -

आठ : वित्त मंत्री यांनी सन २०१९-२०२० चा अतिरिक्त अर्थसंकल्प सादर करणे.
(दुपारी २-०० वाजता)

विधान भवन,
मुंबई
दिनांक : १७ जून, २०१९

जितेंद्र भोळे
सचिव (का.),
महाराष्ट्र विधानपरिषद.